

KALBŲ NACIONALINIŲ MOKINIŲ PASIEKIMŲ PATIKRINIMŲ 8 KLASĖJE UŽDUOČIŲ APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Kalbų nacionalinių mokinių pasiekimų patikrinimų (toliau – NMPP) 8 klasėje užduočių aprašas (toliau – aprašas) nustato lietuvių kalbos ir literatūros NMPP, lenkų tautinės mažumos gimtosios kalbos ir literatūros NMPP, rusų tautinės mažumos gimtosios kalbos ir literatūros NMPP, baltarusių tautinės mažumos gimtosios kalbos ir literatūros NMPP 8 klasėje užduočių tematiką, specifiką ir pobūdį, taškų sumą ir jų paskirstymą pagal pasiekimų lygius, trukmę, užduoties pateikimą, priemones ir atliktų užduočių vertinimą.

2. Apraše vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme, Bendrosiose programose, patvirtintose Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2022 m. rugpjūčio 24 d. įsakymu Nr. V-1269 „Dėl Priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo bendrųjų programų patvirtinimo“ (toliau – bendrosios programos) vartojamas sąvokas.

3. NMPP vykdomas pagal Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro patvirtintą tvarkaraštį (toliau – NMPP tvarkaraštis).

4. Lietuvių kalbos ir literatūros NMPP, lenkų tautinės mažumos gimtosios kalbos ir literatūros NMPP, rusų tautinės mažumos gimtosios kalbos ir literatūros NMPP, baltarusių tautinės mažumos gimtosios kalbos ir literatūros NMPP užduočių struktūra, pasiekimų sritys ir mokymosi turinys, užduoties taškų procentai nustatyti dalyko bendrosios programos skyriuje Pasiekimų vertinimas. Šiame apraše nurodoma užduočių specifiška ir pobūdis, taškų suma ir jų paskirstymas pagal pasiekimų lygius, trukmę, užduoties pateikimas, priemonės ir atliktų užduočių vertinimas.

5. Kalbų NMPP 8 klasėje vertinamos mokinių įgytos kompetencijos. Kompetencijos – asmens ugdymo(si) Bendrosiomis programomis rezultatai, rodantys nuosekliai įgyjamą dvasinę, kognityvinę ir fizinę brandą. Jos suprantamos kaip gebėjimas atlikti tam tikrą veiklą, remiantis įgytų žinių, mokėjimų, įgūdžių, vertybinių nuostatų visuma. Dalykų bendrosiose programose siektini ugdymo rezultatai aprašyti kaip mokinių kompetencijų ugdymo pasiekimai. Pasiekimų sritys ir pasiekimai bendrosiose programose išskirti, vadovaujantis bendrųjų programų 1 priedu „Kompetencijų raidos aprašas“. Pasiekimai siejami su išskirtais kompetencijų sandais ir jų raiška. Kompetencijos ugdomos visų bendrųjų programų mokymo(si) turiniu.

6. Šiame apraše lietuvių kalbos ir literatūros, lenkų tautinės mažumos gimtosios kalbos ir literatūros, rusų tautinės mažumos gimtosios kalbos ir literatūros, baltarusių tautinės mažumos gimtosios kalbos ir literatūros kognityvinių gebėjimų sritis charakterizuoja pasiekimų aprašymuose vartojamos sąvokos:

6.1. žinios ir supratimas – mokinyss supranta, įvardija, apibūdina ir tinkamai vartoja kalbos struktūras, sąvokas, faktus, įvykius, dėsningumus, reiškinius ir procesus; apibūdina kalbinės raiškos priemonių funkcijas; įvardija tiesiogiai pasakytas mintis, remdamasis teksto visuma ir kontekstu;

6.2. taikymas – kai mokinyss randa tekste tiesiogiai pasakytą informaciją, daro tiesiogines išvadas. Taiko gramatikos ir skyrybos taisykles, literatūros teorijos ir stilistikos žinias;

6.3. aukštesnieji mąstymo gebėjimai – daro teksto visumą apibendrinančias išvadas, analizuoja tekstą raiškos požiūriu. Atrenka, sistemina, apibendrina ir tinkamai pateikia informaciją. Vertina skaitomą tekstą nurodytais aspektais.

7. Trumpas lietuvių kalbos ir literatūros, lenkų tautinės mažumos gimtosios kalbos ir literatūros, rusų tautinės mažumos gimtosios kalbos ir literatūros, baltarusių tautinės mažumos gimtosios kalbos ir literatūros pasiekimų lygių apibūdinimas:

7.1. Slenkstinis pasiekimų lygis – mokinys naudodamasis netiesiogine pagalba skiria tiesiogiai pateiktą, esminę ir neesminę informaciją, įvardija ryškiausius veikėjų charakterio bruožus, tiesiogiai išreikštas vertybes, skiria autorių ir pasakotoją, įvardija esminius grožinio ir negrožinio teksto požymius, skiria prozos, poezijos, dramos, tautosakos kūrinius, atpažįsta dalį mokymosi turinyje nurodytų žanrų, fragmentiškai taiko pagrindines rašybos, skyrybos, gramatikos taisykles.

7.2. Patenkinamas pasiekimų lygis – mokinys randa aiškiai pateiktą informaciją: pagrindinius kūrinio veikėjus, svarbias detales, faktus. Nurodo teksto temą. Supranta nuomones. Skiria teksto tipus (jei klausimas su pasirenkamaisiais atsakymais). Susieja kalbinės raiškos priemones su pateiktais pavyzdžiais. Taiko pagrindines rašybos, skyrybos, gramatikos taisykles.

7.3. Pagrindinis pasiekimų lygis – mokinys tekste randa aiškiai neišvardytą informaciją, ją susieja, apibendrina, daro tiesiogines išvadas. Atskiria esminius ir antraeilinius dalykus, nusako teksto detales, faktus, temą, tikslą, vertybes, formuluoja pagrindinę mintį. Supranta tiesiogiai reiškiamus požūrius, nuomones. Randa kalbos menines raiškos priemones. Taiko rašybos, skyrybos, gramatikos taisykles.

7.4. Aukštesnysis pasiekimų lygis – mokinys randa ir sieja visą informaciją ir detales, interpretuoja įvykius ir veikėjų veiksmus, nurodydamas priežastis, problemą. Apibendrina kelių šaltinių informaciją. Suvokia tiesiogiai ir netiesiogiai reiškiamas nuomones, požūrius ir juos vertina. Skiria literatūros rūšis nuo žanrų, žino literatūros rūšių ypatumus, tekstų tipus. Paaiškina kalbos meninės raiškos priemonių prasmę ir supranta jų pasirinkimo motyvus.

II SKYRIUS

LIETUVIŲ KALBOS IR LITERATŪROS NMPP UŽDUOTIS

8. Lietuvių kalbos ir literatūros NMPP 8 klasėje užduočių struktūra, užduoties taškų pasiskirstymas pagal pasiekimų sritis ir mokymo(si) turinio sritis procentais nustatyti bendrųjų programų 13 priedo „Lietuvių kalbos ir literatūros bendroji programa“ skyriuje „Pasiekimų vertinimas“ 39.2 punkte.

9. Užduotis rengiama remiantis lietuvių kalbos ir literatūros bendrosios programos mokymo(si) turiniu 5–7 klasėms ir pasiekimų lygių požymiais, o iš 8 klasės, atsižvelgiant į numatytą NMPP vykdymo datą neįtraukiamas šis mokymo(si) turinys:

9.1. Rašymas ir teksto kūrimas.

9.1.1. Teksto pobūdis, žanrai ir struktūra. [...] Mokiniai mokosi kurti pastraipas, taikydami įvairius modelius: priežasties – pasekmės, teiginio – pavyzdžio, problemos – sprendimo. [...] Mokomasi sieti sakinius grandininio ir paralelinio būdais, vartoti siejimo priemones: jungtukus, dalelytes, įvardžius,rieveiksmius, įterpinius. [...]

9.2. Kalbos pažinimas.

9.2.1. Morfologija, rašyba ir kirčiavimas.

9.2.1.1. Prieveiksmis.

9.2.1.2. Jungtukas. [...] gilinamas supratimas apie jungtukų skyrius: sujungiamieji ir prijungiamieji jungtukai. Mokomasi vartoti sinoniminiuos jungtukus.

9.2.1.3. Dalelytė, jaustukas, ištiktukas.

9.2.2. Sintaksė ir skyryba.

9.2.2.1. Sakinys. [...] Susipažįstama su vientisinių sakinių rūšimis: išplėstiniai ir neišplėstiniai, asmeniniai ir beasmeniniai, nepilnieji sakiniai. [...]

9.2.2.2. Sakinio dalys. [...] Susipažįstama su sakinio dalių nustatymo būdais (formalusis ir semantinis sakinio nagrinėjimo aspektas), mokomasi savarankiškai atpažinti sudėtingesnės raiškos sakinio dalis (pvz., sakinio dalis, išreikšta frazeologizmais). Aiškinamasi, kas yra sakinio dalių variantiškumas. Aiškinamasi apie sakinio ir kalbos dalių santykius, kad viena sakinio dalis gali būti reiškiamą įvairiomis kalbos dalimis (pvz., veiksnys daiktavardžiu, įvardžiu ir kt.) ir atvirkščiai – įvairios kalbos dalys gali būti ta pačia sakinio dalimi (daiktavardis, įvardis ir kt. – veiksmiu). Susipažįstama su aiškinamosiomis sakinio dalimis, jų požymiais ir intonacija. Mokomasi rasti, apibūdinti aiškinamąsias sakinio dalis su įvairiais jungiamaisiais žodžiais, mokomasi jų skyrybos.

Mokomasi aiškinamųjų sakinio dalių bei jungiamojo žodžio skyrybos. Susipažįstama su daugianarėmis aiškinamosiomis sakinio dalimis ir jų skyryba. Mokomasi skirti lyginamuosius posakius. Aptariami žodžiai ir posakiai, klausimais nesusiję su sakiniu. [...] Aptariami įterpiniai. Analizuojama įterpinių reikšmė ir tinkamas jų vartojimas. Įtvirtinami dažniausiai įterpiniais einantys žodžiai ir žodžių junginiai. Mokomasi ir įtvirtinama įterpinių skyryba.

10. Lietuvių kalbos ir literatūros NMPP 8 klasėje užduotis.

10.1. Užduoties pobūdis	Užduotį sudaro skaitymo, kalbos pažinimo ir teksto kūrimo pasirenkamojo ir trumpo atsakymo klausimai. 10.1.1. Skaitymas, teksto supratimas ir literatūros bei kultūros pažinimas (20 taškų). Mokiniai skaito tekstą (-us) ir atlieka nurodytas užduotis. Parenkami į bendrųjų programų 13 priedą „Lietuvių kalbos ir literatūros bendroji programa“ neįtraukti tekstai ar jų ištraukos. Pateikiami vienas ar daugiau tekstų (gali būti su neverbaliniais papildiniais), kurių bendra apimtis – iki 700 žodžių. 10.1.2. Kalbos pažinimas (10 taškų). 10.1.3. Teksto kūrimas ir komponavimas (10 taškų). Teksto kūrimui ir kalbos pažinimui pateikiami klausimai, kuriais patikrinami teksto komponavimo ir redagavimo gebėjimai, pvz., temos supratimas ir interpretavimas, tinkamas kalbos priemonių vartojimas, siekiant teksto taisyklingumo, aiškumo, rišlumo. 10.1.4. Pasirenkamojo atsakymo klausimai gali būti: atsakymo pasirinkimo (su vienu ar keliais teisingais atsakymais); pateiktų atsakymų porų susiejimo; pateiktų objektų eiliškumo nustatymo; objektų įkėlimo iš pateikto objektų sąrašo; elementų pažymėjimo vizualizacijoje (paveiksle, scheme, lentelėje) ir pan. Trumpojo atsakymo klausimuose pateikiamas atsakymo laukas, kuriame reikia įrašyti atsakymą (raidę, žodį, skaičių ir pan.).
10.2. Tikrinamos gebėjimų grupės	Skaitymas, teksto supratimas ir literatūros bei kultūros pažinimas: 10.2.1. nurodyti teksto temą, tikslą, problemą, vertybes, suformuluoti pagrindinę mintį; 10.2.2. tekste rasti detales, faktus, atskirti esminius ir antraeilius dalykus, palyginti ir (ar) apibendrinti kelių šaltinių informaciją; 10.2.3. skirti faktą ir nuomonę, suprasti tekste reiškiamas nuomones, autoriaus poziciją (požiūrį), gebėti tai vertinti; 10.2.4. skirti grožinio kūrinio pasakotoją ir veikėją; apibūdinti veikėjus, suvokti grožinio kūrinio pasakotojo ir veikėjo tiesiogiai ir netiesiogiai reiškiamus požiūrius; 10.2.5. skirti literatūros rūšis nuo žanrų, žinoti literatūros rūšių ypatumus, tekste atpažinti kalbinės raiškos priemones ir gebėti paaiškinti jų paskirtį, prasmę; 10.2.6. taikyti išmoktas rašybos, skyrybos, gramatikos taisykles.
10.3. Iš viso taškų	40 taškų.
10.4. Trukmė	90 min.
10.5. Taškų procentai pagal kognityvinių gebėjimų sritis	Žinios ir supratimas – 35 proc., taikymas – 50 proc., aukštesnieji mąstymo gebėjimai – 15 proc.
10.6. Taškų procentai pagal pasiekimų lygius	Slenkstinis – 35 proc., patenkinamas – 15 proc., pagrindinis – 35 proc., aukštesnysis – 15 proc.

10.7. Užduoties pateikimas	Užduotis pateikiama ir atliekama elektroninėje užduoties atlikimo (testavimo) sistemoje. Klausimo vertė taškais pateikiama prie kiekvieno klausimo.
10.8. Priemonės ir priedai	Lapas užrašams, kompiuteris. Reikalavimai kompiuteriui nustatyti NMPP vykdymo instrukcijoje.
10.9. Mokinių atliktų užduočių vertinimas	Centralizuotas. Atliktos užduotys vertinamos automatiškai elektroninėje užduoties atlikimo (testavimo) sistemoje.

Pastaba. Lentelėje pateikti skaičiai yra orientaciniai, užduotyje galima iki 5 procentų paklaida.

III SKYRIUS

LENKŲ TAUTINĖS MAŽUMOS GIMTOSIOS KALBOS IR LITERATŪROS NMPP UŽDUOTIS

11. Lenkų tautinės mažumos gimtosios kalbos ir literatūros NMPP 8 klasėje užduočių struktūra, užduoties taškų pasiskirstymas pagal pasiekimų sritis ir mokymo(si) turinio sritis procentais nustatyti bendrųjų programų 4 priedo „Lenkų tautinės mažumos gimtosios kalbos ir literatūros bendroji programa“ skyriuje „Mokinių pasiekimų vertinimas“ 35.3.1 punkte.

12. Užduotis rengiama remiantis lenkų tautinės mažumos gimtosios kalbos ir literatūros bendrosios programos mokymo(si) turiniu ir pasiekimų lygių požymiais 5–7 klasėms, o iš 8 klasės, atsižvelgiant į numatytą NMPP vykdymo datą, neįtraukiamas šis mokymosi turinys:

12.1. Rašymas ir teksto kūrimas.
12.1.1. Tekstų žanrų tipai. Mokomasi kurti įvairaus pobūdžio tekstus, paisant žanro reikalavimų: [...] anotaciją, recenziją, gyvenimo aprašymą [...].
12.2. Kalbos pažinimas.
12.2.1. Leksika ir žodžių daryba. Frazeologizmai skiriami pagal sintaksinę struktūrą (lenk. wyrażenia, zwroty, porównania i frazy) [...].
12.2.2. Sintaksė ir skyryba. Sudėtiniai sakiniai. Mokomasi atpažinti ir aptarti įvairių rūšių sudėtinius sujungiamuosius ir prijungiamuosius sakinius, jų jungimo būdus, mokomasi taisyklingos jų skyrybos. Mokomasi taisyklingai vartoti jungtukus ir atpažinti jų stilistinius atspalvius. Mokomasi taisyklingo kablelio, brūkšnio, kabliataškio, skliaustelių vartojimo.
12.3. Literatūros ir kultūros pažinimas.
12.3.1. Grožinio teksto analizė, interpretacija, vertinimas ir kontekstai. Literatūros žanrų atpažinimas. Mokomasi atpažinti skaityto kūrinio žanrą – [...] parabolė, reportažas [...] – ir nurodyti jų ypatybes.

13. Lenkų tautinės mažumos gimtosios kalbos ir literatūros NMPP 8 klasėje užduotis.

13.1. Užduoties pobūdis	Užduotį sudaro trys dalys. Kiekvienoje iš jų pateikiami pasirenkamojo ar trumpojo atsakymo klausimai. 13.1.1. Klausomo teksto supratimas (8 taškai). Klausomo teksto supratimo dalyje pateikiami vienas ar keli garso arba audiovizualiniai įrašai, kuriuose bendrine kalba kalbama įvairiomis Lenkų tautinės mažumos gimtosios kalbos ir literatūros bendrosios programos mokymo(si) turinio srities „Literatūros ir kultūros pažinimas“ 7–8 klasėje temomis. Bendra garso įrašų trukmė – iki 5–6 min. Mokiniai klausosi įrašų bendrine sakytine kalba, perteikiama įvairių kalbėtojų ir (ar) skirtingomis intonacijomis, analizuoja ir interpretuoja pranešimus (pavyzdžiui, tikrinama, ar supраста pagrindinė informacija ir (ar) mintis, nuomonė, ar detalai suprastas tekstas), kelia hipotezę, formuluoja pagrindinę mintį. 13.1.2. Skaitomo teksto supratimas (16 taškų).
-------------------------	---

	Mokiniai skaito tekstą (-us) ir atlieka nurodytas užduotis. Pateikiami įvairių socialinį ir kultūrinį kontekstą apimantys grožiniai ir (arba) negrožiniai vienas ar daugiau tekstų (gali būti su neverbaliniais papildiniais), kurių bendra apimtis – iki 700 žodžių. Mokiniai skaito tekstus, analizuoja, interpretuoja, vertina, daro išvadas. Randa, grupuoja, lygina ir apibendrina tekste tiesiogiai pateiktą informaciją ir išreikštus požiūrius. Randa ir paaiškina tekste netiesiogiai išreikštą informaciją ir mintis. Sieja, palygina ir apibendrina skirtingos raiškos informacijos fragmentus. Taip pat sieja ir lygina tekste esančią informaciją su žiniomis iš įvairių šaltinių. Lygina tekstą su kitais teksta nurodytais aspektais. Skiria literatūros rūšis nuo žanrų, žino literatūros rūšių ypatumus, tekste atpažįsta kalbinės raiškos priemones ir geba paaiškinti jų paskirtį, prasmę. 13.1.3. Teksto kūrimas (16 taškų). Teksto kūrimo dalyje pateikiamos užduotys, kuriomis patikrinami teksto komponavimo ir redagavimo gebėjimai (pavyzdžiui, teksto žanro atpažinimas; tinkamas kalbos priemonių vartojimas, siekiant teksto taisyklingumo, aiškumo, rišlumo; kalbos raiškos pritaikymas prie komunikacinės situacijos; gramatikos, rašybos ir skyrybos taisyklių taikymas). 13.1.4. Pasirenkamojo atsakymo klausimai gali būti: atsakymo pasirinkimo (su vienu ar keliais teisingais atsakymais); pateiktų atsakymų porų susiejimo; pateiktų objektų eiliškumo nustatymo; objektų įkėlimo iš pateikto objektų sąrašo; elementų pažymėjimo vizualizacijoje (paveiksle, scheme, lentelėje) ir pan. Trumpojo atsakymo klausimuose pateikiamas atsakymo laukas, kuriame reikia įrašyti atsakymą (raidę, žodį, skaičių ir pan.).
13.2. Iš viso taškų	40 taškų.
13.3. Trukmė	90 min.
13.4. Taškų procentai pagal kognityvinių gebėjimų sritis	Žinios ir supratimas – 35 proc., taikymas – 50 proc., aukštesnieji mąstymo gebėjimai – 15 proc.
13.5. Taškų procentai pagal pasiekimų lygius	Slenkstinis – 35 proc., patenkinamas – 15 proc., pagrindinis – 35 proc., aukštesnysis – 15 proc.
13.6. Užduoties pateikimas	Užduotis pateikiama ir atliekama elektroninėje užduoties atlikimo (testavimo) sistemoje. Klausimo vertė taškais pateikiama prie kiekvieno klausimo.
13.7. Priemonės ir priedai	Lapas užrašams, kompiuteris. Reikalavimai kompiuteriui nustatyti NMPP vykdymo instrukcijoje.
13.8. Mokinių atliktų užduočių vertinimas	Centralizuotas. Atliktos užduotys vertinamos automatiškai elektroninėje užduoties atlikimo (testavimo) sistemoje.

Pastaba. Lentelėje pateikti skaičiai yra orientaciniai, užduotyje galima iki 5 procentų paklaida.

IV SKYRIUS

RUSŲ TAUTINĖS MAŽUMOS GIMTOSIOS KALBOS IR LITERATŪROS NMPP UŽDUOTIS

14. Rusų tautinės mažumos gimtosios kalbos ir literatūros NMPP 8 klasėje užduočių struktūra, užduoties taškų pasiskirstymas pagal pasiekimų sritis ir mokymo(si) turinio sritis

procentais nustatyti bendrųjų programų 16 priedo „Rusų tautinės mažumos gimtosios kalbos ir literatūros bendroji programa“ skyriuje „Mokinių pasiekimų vertinimas“ 35.2. punkte.

15. Užduotis rengiama remiantis rusų tautinės mažumos gimtosios kalbos ir literatūros bendrosios programos mokymo(si) turiniu ir pasiekimų lygių požymiais 5–7 klasėms, o iš 8 klasės, atsižvelgiant į numatytą NMPP vykdymo datą, neįtraukiamas šis mokymosi turinys:

15.2.1. Rašymas ir teksto kūrimas.
15.2.1.1. Tekstų žanrų tipai. Mokomasi kurti įvairaus pobūdžio tekstus, paisant žanro reikalavimų: [...] anotaciją, recenziją, gyvenimo aprašymą (CV) [...].
15.2.2. Kalbos pažinimas.
15.2.2.1. Leksika ir žodžių daryba. Supažindinama su sąvokomis: archaizmai, pasenusi leksika. Frazeologizmai skiriami pagal sintaksinę struktūrą, mokomasi kaupti ir tinkamai vartoti naujus frazeologizmus.
15.2.2.2. Sintaksė ir skyryba. Įterpiniai. Mokomasi rasti sakinyje įterpinį, mokomasi taisyklingos jų skyrybos.
15.2.2.3. Sudėtiniai sakiniai. Mokomasi atpažinti ir aptarti įvairių rūšių sudėtinius sujungiamuosius ir prijungiamuosius sakinius, jų jungimo būdus, mokomasi taisyklingos jų skyrybos. Mokomasi taisyklingai vartoti jungtukus ir atpažinti jų stilistinius atspalvius. Mokomasi taisyklingo kablelio, brūkšnio, kabliataškio, skliaustelių vartojimo.
15.2.3. Literatūros ir kultūros pažinimas.
15.2.3.1. Grožinio teksto analizė, interpretacija, vertinimas ir kontekstai.
15.2.3.2. Literatūros žanrų atpažinimas. Mokomasi atpažinti skaityto kūrinio žanrą – [...] parabolė, reportažas [...] – ir nurodyti jų ypatybes. Mokomasi atpažinti meninius neologizmus, ekspresyviąją leksiką, mokomasi atpažinti jas tekste ir nusakyti jų funkcijas.

16. Rusų tautinės mažumos gimtosios kalbos ir literatūros NMPP 8 klasėje užduotis.

16.1. Užduoties pobūdis	Užduotį sudaro trys dalys. Kiekvienoje iš jų pateikiami pasirenkamojo ar trumpojo atsakymo klausimai. 16.1.1. Klausomo teksto supratimas (8 taškai). Klausomo teksto supratimo dalyje pateikiami vienas ar keli garso arba audiovizualiniai įrašai, kuriuose bendrine kalba kalbama įvairiomis Rusų tautinės mažumos gimtosios kalbos ir literatūros bendrosios programos mokymo(si) turinio srities „Literatūros ir kultūros pažinimas“ 7–8 klasės temomis. Bendra garso įrašų trukmė – iki 5–6 min. Mokiniai klausosi įrašų bendrine sakytine kalba, perteikiama įvairių kalbėtojų ir (ar) skirtingomis intonacijomis, analizuoja ir interpretuoja pranešimus (pavyzdžiui, tikrinama, ar suprasta pagrindinė informacija ir (ar) mintis, nuomonė, ar detalai suprastas tekstas), kelia hipotezę, formuluoja pagrindinę mintį. 16.1.2. Skaitomo teksto supratimas (16 taškų). Mokiniai skaito tekstą (-us) ir atlieka nurodytas užduotis. Pateikiami įvairių socialinį ir kultūrinį kontekstą apimantys grožiniai ir (arba) negrožiniai vienas ar daugiau tekstų (gali būti su neverbaliniais papildiniais), kurių bendra apimtis – iki 700 žodžių. Mokiniai skaito tekstus, analizuoja, interpretuoja, vertina, daro išvadas. Randa, grupuoja, lygina ir apibendrina tekste tiesiogiai pateiktą informaciją ir išreikštus požiūrius. Randa ir paaiškina tekste netiesiogiai išreikštą informaciją ir mintis. Sieja, palygina ir apibendrina skirtingos raiškos informacijos fragmentus. Taip pat sieja ir lygina tekste esančią informaciją su žiniomis iš įvairių šaltinių. Lygina tekstą su kitais tekštais nurodytais aspektais. Skiria literatūros rūšis nuo žanrų, žino literatūros rūšių ypatumus, tekste atpažįsta kalbinės raiškos priemones ir geba paaiškinti jų paskirtį, prasmę.
-------------------------	---

	16.1.3. Teksto kūrimas (16 taškų). Teksto kūrimo dalyje pateikiamos užduotys, kuriomis patikrinami teksto komponavimo ir redagavimo gebėjimai (pavyzdžiui, teksto žanro atpažinimas; tinkamas kalbos priemonių vartojimas, siekiant teksto taisyklingumo, aiškumo, rišlumo; kalbos raiškos pritaikymas prie komunikacinės situacijos; gramatikos, rašybos ir skyrybos taisyklių taikymas). 16.1.4. Pasirenkamojo atsakymo klausimai gali būti: atsakymo pasirinkimo (su vienu ar keliais teisingais atsakymais); pateiktų atsakymų porų susiejimo; pateiktų objektų eiliškumo nustatymo; objektų įkėlimo iš pateikto objektų sąrašo; elementų pažymėjimo vizualizacijoje (paveiksle, scheme, lentelėje) ir pan. Trumpojo atsakymo klausimuose pateikiamas atsakymo laukas, kuriame reikia įrašyti atsakymą (raidę, žodį, skaičių ir pan.).
16.2. Iš viso taškų	40 taškų.
16.3. Trukmė	90 min.
16.4. Taškų procentai pagal kognityvinių gebėjimų sritis	Žinios ir supratimas – 35 proc., taikymas – 50 proc., aukštesnieji mąstymo gebėjimai – 15 proc.
16.5. Taškų procentai pagal pasiekimų lygius	Slenkstinis – 35 proc., patenkinamas – 15 proc., pagrindinis – 35 proc., aukštesnysis – 15 proc.
16.6. Užduoties pateikimas	Užduotis pateikiama ir atliekama elektroninėje užduoties atlikimo (testavimo) sistemoje. Klausimo vertė taškais pateikiama prie kiekvieno klausimo.
16.7. Priemonės ir priedai	Lapas užrašams, kompiuteris. Reikalavimai kompiuteriui nustatyti NMPP vykdymo instrukcijoje.
16.8. Mokinių atliktų užduočių vertinimas	Centralizuotas. Atliktos užduotys vertinamos automatiškai elektroninėje užduoties atlikimo (testavimo) sistemoje.

Pastaba. Lentelėje pateikti skaičiai yra orientaciniai, užduotyje galima iki 5 procentų paklaida.

V SKYRIUS

BALTARUSIŲ TAUTINĖS MAŽUMOS GIMTOSIOS KALBOS IR LITERATŪROS NMPP UŽDUOTIS

17. Baltarusių tautinės mažumos gimtosios kalbos ir literatūros NMPP 8 klasėje užduočių struktūra, užduoties taškų pasiskirstymas pagal pasiekimų sritis ir mokymo(si) turinio sritis procentais nustatyti bendrųjų programų 15 priedo „Baltarusių tautinės mažumos gimtosios kalbos ir literatūros bendroji programa“ skyriuje „Mokinių pasiekimų vertinimas“ 40.2. punkte.

18. Užduotis rengiama remiantis baltarusių tautinės mažumos gimtosios kalbos ir literatūros bendrosios programos mokymo(si) turiniu ir pasiekimų lygių požymiais 5–7 klasėms, o iš 8 klasės, atsižvelgiant į numatytą NMPP vykdymo datą, neįtraukiamas šis mokymosi turinys:

18.2.1. Rašymas ir teksto kūrimas. 18.2.1.1. Tekstų žanrų tipai. Mokomasi kurti įvairaus pobūdžio tekstus, paisant žanro reikalavimų: [...] anotaciją, recenziją, gyvenimo aprašymą (CV) [...]. 18.2.2. Kalbos pažinimas. 18.2.2.1. Leksika ir žodžių daryba. Supažindinama su sąvoka „hiperonimai“ (baltar. „словы з абгульняльным значэннем“). Mokomasi paaiškinti jų stilistinę funkciją, pateikti pavyzdžių, vartoti kalbinėje veikloje. Frazeologizmai skiriami pagal sintaksinę struktūrą. 18.2.2.2. Sintaksė ir skyryba. Vienarūšės sakinio dalys. Mokomasi rasti ir nurodyti vienarūšės sakinio dalis, vartoti jungtukus, skyrybos ženklus. Mokomasi sakinių su
--

apibendrinamaisiais žodžiais skyrybos. Įterpiniai. Aptariami žodžiai ir posakiai, klausimais nesusiję su sakiniu. Aptariami įterpiniai. Mokomasi ir įtvirtinama įterpinių skyryba. Aiškinamosios sakinio dalys. Mokomasi rasti, apibūdinti aiškinamąsias sakinio dalis su įvairiais jungiamaisiais žodžiais, mokomasi jų skyrybos. Mokomasi aiškinamųjų sakinio dalių be jungiamojo žodžio skyrybos. Susipažįstama su daugianarėmis aiškinamosiomis sakinio dalimis ir jų skyryba. Lyginamieji posakiai. Mokomasi skirti lyginamuosius posakius. Mokomasi jų skyrybos.

18.2.3. Literatūros ir kultūros pažinimas.

18.2.3.1. Grožinio teksto analizė, interpretacija, vertinimas ir kontekstai. Literatūros žanrų atpažinimas. Mokomasi atpažinti skaityto kūrinio žanrą – [...] parabolė, reportažas [...] – ir nurodyti jų ypatybes. Grožinio teksto interpretavimas ir vertinimas. Mokomasi interpretuoti ir vertinti grožinį tekstą: [...] interpretuoti literatūros kūrinius taikant būtinąjį kontekstą, pvz., biografinį, istorinį, kultūrinį, filosofinį, socialinį; palyginti panašios tematikos tekstus.

19. Baltarusių tautinės mažumos gimtosios kalbos ir literatūros NMPP 8 klasėje užduotis.

19.1. Užduoties pobūdis	Užduotį sudaro trys dalys. Kiekvienoje iš jų pateikiami pasirenkamojo ar trumpojo atsakymo klausimai. 19.1.1. Klausomo teksto supratimas (8 taškai). Klausomo teksto supratimo dalyje pateikiami vienas ar keli garso arba audiovizualiniai įrašai, kuriuose bendrine kalba kalbama įvairiomis Baltarusių tautinės mažumos gimtosios kalbos ir literatūros bendrosios programos mokymo(si) turinio srities „Literatūros ir kultūros pažinimas“ 7–8 klasės temomis. Bendra garso įrašų trukmė – iki 5–6 min. Mokiniai klausosi įrašų bendrine sakytine kalba, perteikiama įvairių kalbėtojų ir (ar) skirtingomis intonacijomis, analizuoja ir interpretuoja pranešimus (pavyzdžiui, tikrinama, ar suprasta pagrindinė informacija ir (ar) mintis, nuomonė, ar detalai suprastas tekstas), kelia hipotezę, formuluoja pagrindinę mintį. 19.1.2. Skaitomo teksto supratimas (16 taškų). Mokiniai skaito tekstą (-us) ir atlieka nurodytas užduotis. Pateikiami įvairių socialinį ir kultūrinį kontekstą apimantys grožiniai ir (arba) negrožiniai vienas ar daugiau tekstų (gali būti su neverbaliniais papildiniais), kurių bendra apimtis – iki 700 žodžių. Mokiniai skaito tekstus, analizuoja, interpretuoja, vertina, daro išvadas. Randa, grupuoja, lygina ir apibendrina tekste tiesiogiai pateiktą informaciją ir išreikštus požiūrius. Randa ir paaiškina tekste netiesiogiai išreikštą informaciją ir mintis. Sieja, palygina ir apibendrina skirtingos raiškos informacijos fragmentus. Taip pat sieja ir lygina tekste esančią informaciją su žiniomis iš įvairių šaltinių. Lygina tekstą su kitais tekštais nurodytais aspektais. Skiria literatūros rūšis nuo žanrų, žino literatūros rūšių ypatumus, tekste atpažįsta kalbinės raiškos priemones ir geba paaiškinti jų paskirtį, prasmę. 19.1.3. Teksto kūrimas (16 taškų). Teksto kūrimo dalyje pateikiamos užduotys, kuriomis patikrinami teksto komponavimo ir redagavimo gebėjimai (pavyzdžiui, teksto žanro atpažinimas; tinkamas kalbos priemonių vartojimas, siekiant teksto taisyklingumo, aiškumo, rišlumo; kalbos raiškos pritaikymas prie komunikacinės situacijos; gramatikos, rašybos ir skyrybos taisyklių taikymas). 19.1.4. Pasirenkamojo atsakymo klausimai gali būti: atsakymo pasirinkimo (su vienu ar keliais teisingais atsakymais); pateiktų atsakymų porų susiejimo; pateiktų objektų eiliškumo nustatymo; objektų įkėlimo iš pateikto objektų
-------------------------	---

	sąrašo; elementų pažymėjimo vizualizacijoje (paveiksle, schemoje, lentelėje) ir pan. Trumpojo atsakymo klausimuose pateikiamas atsakymo laukas, kuriame reikia įrašyti atsakymą (raidę, žodį, skaičių ir pan.).
19.2. Iš viso taškų	40 taškų.
19.3. Trukmė	90 min.
19.4. Taškų procentai pagal kognityvinių gebėjimų sritis	Žinios ir supratimas – 35 proc., taikymas – 50 proc., aukštesnieji mąstymo gebėjimai – 15 proc.
19.5. Taškų procentai pagal pasiekimų lygius	Slenkstinis – 35 proc., patenkinamas – 15 proc., pagrindinis – 35 proc., aukštesnysis – 15 proc.
19.6. Užduoties pateikimas	Užduotis pateikiama ir atliekama elektroninėje užduoties atlikimo (testavimo) sistemoje. Klausimo vertė taškais pateikiama prie kiekvieno klausimo.
19.7. Priemonės ir priedai	Lapas užrašams, kompiuteris. Reikalavimai kompiuteriui nustatyti NMPP vykdymo instrukcijoje.
19.8. Mokinių atliktų užduočių vertinimas	Centralizuotas. Atliktos užduotys vertinamos automatiškai elektroninėje užduoties atlikimo (testavimo) sistemoje.

Pastaba. Lentelėje pateikti skaičiai yra orientaciniai, užduotyje galima iki 5 procentų paklaida.

VI SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

20. NŠA demonstracinėje testavimo sistemoje BETA (prisijungimo adresas <https://beta.etestavimas.lt/>) skelbiami NMPP užduočių pavyzdžiai.
